

1. Kungl Krigsskolans igenkänningssignal

anonym

2. Kungl Krigsskolans marsch

Andreas von Düben d y

Som Krigsskolans marsch fastställdes i arméorder 1958 *Narvamarsch*, som hör till de karolinska marscher som 1708 upptecknades av Otto Fredrik Stålhammar. Den anses vara komponerad efter Karl XII:s seger 1700 vid Narva av hans hovkapellmästare Andreas (Anders) von Düben (1673–1738). Han adlades 1707, blev kammarherre 1711, upphöjdes i friherrligt stånd 1719 och blev hovmarskalk 1721. Han var den siste musikaliskt aktive i den kända Düben-släkten, som präglade svenskt musikkliv under hundra år, och skänkte 1733 släktens och hovkapellets samlade notbibliotek till Uppsala universitetsbibliotek.

3. Kungl Krigsskolans förgaddringsmarsch

Rudolf Piefke

En *förgaddringsmarsch* eller rätt och slätt *förgaddring* (av lågtyska *vorgaderen* = församla) är en marsch i 6/8-takt, som spelades vid sammandragning av alla ett regementes avdelningar inför chefen. Liksom flera svenska regementen har Krigsskolan använt den tyska marschen *Fehmarn-Sund* (opus 13) som förgaddringsmarsch. Den komponerades av Rudolf Piefke (1835–1900), ledare (Stabsoboist) för musikkåren vid Infanterie-Regiment von Stülpnagel (5. Brandenburgisches) Nr 48 i Küstrin, med vilken han deltog i tre fälttåg, bl a mot Danmark 1864, då Preussen återerövrade Femern. Marschen komponerades till minne av den framgångsrika övergången av sundet mellan Femern och fastlandet. Rudolf Piefke deltog då med sin musikkår vid den berömda stormningen av Dybböl skansar, då hans äldre och mer kände bror Gottfried Piefke med sabeln dirigerade de sammanslagna preussiska musikkårerna i Beethovens Yorck'scher Marsch. På den tiden var militärmusik fortfarande krigsmusik. Rudolf Piefke ansågs teoretiskt och kompositoriskt lika begåvad som sin broder. Hans var en ståtlig och imposant gestalt på 1,90 m och närmare 125 kg och med långt helskägg. Denna marsch var även på sin tid Livregementets dragoners galoppmarsch, som sådan spelad i ett lägre tempo.

4. Marcia Carolus Rex

Wilhelm Hartevald

Den i Ryssland verksamme svenske tonsättaren Wilhelm Hartevald (1859–1927) presenterade efter återkomsten till Sverige 1920 denna marsch, som han påstod vara upphittad på slagfältet vid Poltava och ha varit Karls XII:s marsch. Han lyckades duperat samtiden, trots att den innehöll stämmor för instrument i den s k turkiska musiken, som inte kom in i svensk militärmusik förrän i slutet av 1700-talet. Det mest berömda elementet i marschen, det s k kungaropet, som skulle ha varit kungens signal, är i själva verket en fransk signal från Napoleons ryska fälttåg ett sekel senare, men har efter Marcia Carolus Rex lagts in i flera svenska marscher. En tidigare version av detta falsifikat har titeln *Mars Moskovskago opoltjenija* (Moskvas lantvärns marsch) och syftar på Napoleons fälttåg 1812, men är förmodligen en komposition av Hartevald till hundraårsminnet 1912. Från 1984 sker på Karlberg fortbildning av officerare vid Arméns krigshögskola. Etablissemangen i sin helhet kallas dock fortfarande Kungl Krigsskolan. Dessförinnan ägde den klassiska officersutbildningen rum där med kadetter i en yngre och en äldre kurs. Förekomsten av Marcia Carolus Rex på skivan motiveras av att den varit *Äldre kursens marsch*.

5. Karlbergarnes marsch

Oscar Möller

År 1921 var Oscar Möller (1885–1960) löjtnant och kadettofficer på Karlberg. Han komponerade då en marsch för Karlberg med titeln *Kungl Krigsskolans marsch* eller *Karlbergarnes marsch*, men trots titeln torde marschen aldrig officiellt varit antagen som marsch för Krigsskolan. Han blev senare major och gymnastikdirektör, men utövade musik som amatör. Förutom den på annan plats på denna skiva inspelade bostonvalsen har han även gjort en marsch med titeln *Under blågul fana*, en titel mera känd genom den berömda marschen av Viktor Widqvist.

6. Paradmarsch

Wilhelm Jonsson

Till de förr inte ovanliga officerarna med musikaliska ambitioner hörde Wilhelm Jonsson (1843–1909), kapten vid Västgöta-Dals regemente. Han bodde i Vänersborg och tjänstgjorde som kompanichef vid regementet, men var även "kommenderad till att bestrida gymnastiska och militära undervisningen vid Venersborgs högre elementarläroverk 1874–80". *Paradmarsch* skrev han 1892 till Krigsskolans 100-årsjubileum, tillägnad kamraterna. Av andra marscher av hans hand kan nämnas *Parad för fanan*, *Till Kungliga Svea livgarde*, *Festmarsch* vid Skandias 50-årsjubileum (1905) och *Drottningholm*.

7. Kadett-polka

Cropatchec

Denna polka har återfunnits på Karlberg, uppklistrad på baksidan av en tavla över Karlbergs slott. Vem som dolde sig under namnet Cropatchec, som förmodligen är en pseudonym, är icke känt. Liksom de övriga fyra danserna på denna skiva spelas den med en mindre besättning, vilket ju var vanligt med just dansmusik.

8. Karlbergsboston

Lasse Ring

Bostonvalsen, eller rätt och slätt boston, var en amerikansk variant av wienervalsen, långsam i tempot och med glidande steg. Den blev populär i Europa strax efter sekelskiftet. *Karlbergsboston* skrevs 1903 av kadett nr 42, Ragnar "Lasse" Ring (1882–1956), som 1905 blev underlöjtnant vid Västernorrlands regemente. Som kapten gick han över i reserven och blev bl a filmdirektör och författare till några romaner. Han var en känd stockholmsfigur, och det var för övrigt han som på PUB upptäckte Greta Gustafsson, senare Garbo. Av hans hand finns även marschen *Vårt gråa kompani*.

9. Kadettlif

Iwan Aminoff

Denna polka skrevs 1889 av f d kadetten nr 150 på Karlberg, Iwan Aminoff (1868–1928) under pseudonymen Flöte. Han blev underlöjtnant vid Bohusläns regemente 1888 och slutade sin militära bana som överstelöjtnant vid Karlskrona grenadjärregemente. Han var även en flitig författare och skrev under pseudonymerna Radscha och Vox ett 50-tal äventyrsromaner och pojkböcker.

10. Boston des Fleurs

Oscar Möller

Då den tidigare omtalade Oscar Möller själv var kadett på Karlberg skrev han 1905 denna blommornas bostonvals.

11. FBU:s marsch

Gösta Korsgren

Denna fina marsch, *Viktoriamarsch*, "återupplivades" 1971 på skivan Tapto och blev genast omtyckt och spelad. Gösta Korsgren (1864–1944) var Sveriges kanske produktivaste marschkompositör, trots att han inte var musiker, utan civilingenjör. Hans opusförteckning upptar över 65 marscher, många spelade i början av seklet av framför allt Svea livgardes musikkår. Även om enskilda befälsutbildningsförbund hade egna marscher, saknade FBU som helhet en marsch, varför överstyrelsen för Centralförbundet för befälsutbildning 1977 antog *Viktoriamarsch* som *FBU:s marsch*. Marschens popularitet visas av att den 1986 också blev Västgöta flygflottils marsch.

12. Stockholms FBU-förbunds defileringsmarsch

Fritjof Morell & Curt L Puke

Det unika med denna marsch är att den avslutas med ett trumsolo. Den komponerades på 1950-talet av musikern och dykaren Fritjof Morell (1900–1976) och f d kavallerimusikern, kammarmusikern och dirigenten vid denna inspelning Curt L Puke (f 1917). Beteckningen "defileringsmarsch" förklaras av att det redan tidigare fanns en Stockholms FBU-förbunds marsch av Olle Lundberg, en marsch som numera aldrig spelas. Morell har även skrivit *Spångamarsch*.

13. Marsch FBU

Åke Dohlin

Denna marsch även kallad *FBU:s jubileumsmarsch* (opus 15), komponerades 1976 av musikediktören Åke Dohlin (f 1921) på beställning till FBU:s 65-årsjubileum. Åke Dohlin har varit musikediktör vid Gotlands kustartillerikår,

Arméns musikkår i Visby och Militärmusikkåren i Karlskrona, regionkapellmästare i Strängnäs samt förste chef för Arméns musikpluton. Numera är han flitigare än någonsin som kompositör och har kommit upp till opus 43.

14. Tre kronor

Ivar Widner

Den kände musikdirektören vid Kungl Flottans musikkår i Stockholm Ivar Widner (1891–1973) var även en flitig kompositör, och förutom mycken annan musik, framför allt körmusik, skrev han ett 30-tal marscher. En av de sista var *Tre kronor*, som skrevs 1971 och tillägnades Svenska marschfrämjandet, av vilket Widner var en intresserad hedersledamot och som numera heter Militärmusiksamfundet. Titeln syftar givetvis på Sveriges riksvapen och upptas av flera andra marscher.

15. Kungl Jönköpings regementes marsch

Albert Parlow

Jönköpings regemente, som upphörde i och med att det 1928 gick upp i Jönköpings-Kalmar regemente, hade som så många andra svenska regementen en tysk marsch som regementsmarsch: *Napoleon-Marsch* (opus 104) av Albert Parlow (1822–1888). Efter att ha tjänstgjort som Preussens förste marinkapellmästare blev Parlow kapellmästare vid 34:e infanteriregementet, med vars musikkår han vann första pris i en internationell militärmusiktävling i Lyon 1864. Året därpå inbjöds musikkåren till gästspel i Paris, där Parlow personligen hyllades av kejsar Napoleon III. Det var till denne han komponerade *Napoleon-Marsch*. Förutom en lång rad marscher skrev han Ouvertyrer och danser. I Tyskland spelas numera mest hans *Amboss-Polka* (opus 91) och då som travmarsch. *Napoleon-Marsch* var under åren 1883–93 även Första livgrenadjärregementets marsch.

16. Laridah-Marsch

Max Hempel

Bakom detta namn ligger omkvädet i en visa av den tyske författaren Otto Julius Bierbaum, sjungen till en engelsk jaktmelodi. Runt denna visa komponerade 1918 Obermusikmeister Max Hempel (1877–1959) vid 1. Bayrische Infanterie-Regiment König i München *Laridah-Marsch*, i vars trio sången Laridah är inlagd. Marschen blev *Parademarsch des 11./19. (Bayr.) Infanterie-Regiment i Augsburg*. Hempel arrangerade mycken musik för blåskår och komponerade en rad marscher, varav *Laridah-Marsch* är den mest kända. Under andra världskriget var Hempel Stabsmusikmeister och chef för bl a musikkåren vid *Panzer Grenadier-Regiment 40* under Polen-fälttåget.

17. Vårparaden

Håkan Härje

Kompositören av denna marsch, Håkan Härje (f 1917), som medverkar som flöjtist vid denna inspelning, började sin militärmusikaliska bana vid Svea livgarde. Under hela existensen av Södermanlands flygflottils musikkår 1943–57 tillhörde han denna kår, vilket innebar att han deltog i den flygande musikkår om 10 man som vid Flygvapnets 25-årsjubileum 1951 flög över Ladugårdsgärdet i Stockholm spelandes Widners Svensk signalmarsch nr 1 från fem "Storkar" med gasen avdragen på 50 m höjd, då de passerade kungliga läktaren. Som musikfanjunkare tjänstgjorde han sedan vid Flygvapnets musikkår i Stockholm till 1961 och därefter vid Andra militärmusikkåren i Stockholm, tills militärmusikorganisationen avskaffades 1971. Han har avlagt militär musikkonsultexamen vid Musikhögskolan i Stockholm och även komponerat andra marscher, såsom *Vampire* och *Ryttarmarsch*. *Vårparaden*, som skrevs 1975, antogs 1984 som marsch för 1. (numera 11.) helikopterdivisionen, ett förband tillhörande Kungl Flottan och förlagt till Berga.

Drotthornet

Emil Dahlström

18. Drotthornet är ett pampigt, silverbeslaget dryckeshorn, som Oscar II alltid medförde på chefsfartyget Drott, därav namnet. Det användes även vid de kungliga julmiddagarna till en skämtsam dryckesritual, då hornet gick runt bland den då stora kungliga familjen. Enligt sägnen har hornet en gång prytt huvudet på ett havsvidunder, som härjade i Hangötrakten, tills en tapper yngling oskadliggjorde odjuret med ett klubbslag mellan hornen. Han tog det ena hornet som segerbyte, och det gick sedan i arv från far till son och ansågs bringa lycka med sig, särskilt till sjöss. En lott skänkte hornet till hertig Karl före slaget vid Svensksund för att det skulle bringa lycka, vilket det ju också gjorde. Hertig Karl hade hornet i sin kajuta under kriget för att sedan skänka det till en adelsman i sin omgivning. Efter mångskiftande öden inköptes det på en auktion av Karl XV, som skänkte det till sin bror,

sjömannen Oscar, som blev mycket fäst vid denna klenod. Marschen *Drottthornet* skrevs 1933 av Emil Dahlström (1886–1944), som var musikunderofficer och trumpetare vid Kungl Flottans musikkår i Stockholm och även i Stockholms konsertförening. Han arrangerade blåsmusik och komponerade flera andra marscher, t ex Amiral Wilhelm Dyrssen, Marinparad och Flottans män.

Kungl Militärhögskolans marsch

anonym

19. För den genom sammanslagning av Krigshögskolan, Sjökrigshögskolan och Flygkrigshögskolan 1961 bildade Militärhögskolan fastställdes 1964 den gamla karolinske marschen *Marche de Slippenbach* (Schlippenbachs marsch). Den hör till de marscher som 1708 upptecknades av Otto Fredrik Stålhammar. Wolmar Anton von Schlippenbach (1653–1721) blev 1700 överste för ett av honom själv upprättat dragonregemente. Vid Karl XII:s marsch mot Riga fick han befälet över de trupper som kvarlämnades för Livlands försvar. Han slog 1701 general Sjeremetjev vid Rauga och blev samma år generalmajor och 1704 viceguvernör i Reval. Han blev tillfångatagen vid Poltava 1709, där han förde befäl över en kavalleriavdelning. Efter några års fångenskap övergick han i rysk tjänst och blev generallöjtnant och erhöll rysk barontitel och gods i Kurland. Ätten von Schlippenbach var uradel från Westfalen med en svart vapensköld med en stolpvis ställd, genomgående kedja av silver, ett vapen som bibehölls vid den ryska baroniseringen.

Marinens krigshögskolas marsch

Åke Dohlin

20. Den flitige, ovan omtalade Åke Dohlin fick från eleverna vid Marinens krigshögskola, kustartilleriets allmänna kurs (AK/KA) en beställning på en marsch för skolan. Resultatet blev opus 39, tillägnat skolchefen överste Kaj Nielsen. Marschen överlämnades av AK/KA till skolchefen vid löjtnantsexamen den 25 maj 1990 och uruppfördes då av Stockholms FBU-musikkår. MKHS, som är förlagd till Berga, efterträdde 1987 Kungl Sjökrigsskolan, förlagd till Näsby-Park. Dess marsch från 1976 var identisk med Kungl Flottans defileringsmarsch. Dessförinnan hade man från 1944 haft Sjökrigsskolemarsch av Sigvard Åkerman.

Mars der Medici

Johan Wichers

21. Denna härliga marsch är komponerad av Hollands marschkung Johan(nes) Wichers (1887–1956), som inte var yrkesmusiker utan passkontrollör på internationella tåg. Tidigt lärde han sig att traktera flera musikinstrument, men någon formell musikutbildning genomgick han inte. Han skrev 69 marscher, men deras framgångar fick han aldrig uppleva. Han var en blygsam man, och först tre år före sin död tog han kontakt med ett musikförlag. Hans mest berömda marsch är *Mars der Medici*, som han skrev 1938 efter en svår sjukdom som tack till de läkare som botade honom. Denna hyllning till medicinerna har nu med sin anslående triodel gjort sitt segertåg över världen.

Under fredsfanan

Sam Rydberg

22. Från Hollands till Sveriges marschkung. Denna marsch, så typisk för Sam Rydberg (1885–1956), komponerades som en förhoppning om fred, medan orosmolnen hopade sig utanför Sveriges gränser 1939, innan andra världskriget bröt ut. Rydberg hade då lämnat sin tjänst som musikdirektör vid Kungl Fortifikationen och Svea ingenjörkår i Stockholm och var arrangör och notkopist vid Radiotjänst vid sidan av sin tjänst som lärare i instrumentalmusik vid Högalids folkskola.